

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára negyvedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál fizetendő.

A „nyiltér” cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési díj

K. KÖZLÖNY

július—decemberi folyamára.

Egészévre . . . . . 12 forint.

Félévre . . . . . 6 „

Évnegyedre . . . . . 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középutcai könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

Politikai szemle.

(S.) Patria praecedit! A hazai ügyeknek mindenkor elsősegők van a külföldiek felett, bárba tagadhatlan összefüggésben vannak. Bár több feljegyezni valónk volna.

A „Debatte” helyreigazítja azon birt, mintha a magyar udvari kamara, úgy a hogy 1848 előtt volt, helyreállítatni szándékolatnék. Csak a cs. k. finansdirectioknak egyetlen dicasteriumba, Budára leendő összpontosításáról van szó. Azonban gróf Dessewffy nem hajlandó ezen hatóság elnöklét elfogadni.

A fűrdő-idény végefelé jár, a magas állású személyek mindazáltal még csak most kezdenek igazán mozogni. Victoria királynő Németországban időz, a porosz király 19-én Salzburgba érkezett, ott van Ferenc József császár 6 Felsége is. A két uralkodó szívélyesen üdvözölte egymást, s egymást kölcsönösen meglátogatták. Ugyanaz nap az oldenburgi nagyherceg is oda érkezett. Sőt a „Vaterland” távsürgönye szerint Arenenbergbe átutaztatban III. Napoleon császárt is várták. A küldiplomatia is nagy tevékenységet fejt ki.

Az utolsó hírek szerint csakugyan valósul, hogy az elba hercegségek ügyében Gasteinban némi egyesség jött létre Austria és Poroszország között, a mely a nevezett hercegségnek a két compossessor közötti felosztásán alapszik, azonban csak a „provisorium” tartamára terjed. Elég szomorító, hogy a provisorium itt is oly hosszasan tart; de még feltűnőbb az, hogy a mitől a németek folyvást tartottak, mikép t. i. ügyükbe a külföld bele fog vegyülni, megtörtént. A fennebbi egyezkedés a küldiplomatia közejtöttével jött létre; legalább az tűnik ki a „Vaterland” távsürgönyéből, mely jelenti, hogy Lord Napin is Salzburgban volt, s 19-én éjjel volt onnan Victoria királynőhez Rosenauba (Coburgba) visszatérendő. Gróf Bloome ugyanakkor volt Bécsbe utazandó. Az egyezkedés 20-kán fogott Bécsben a várpalotában aláírtni. A „Vaterland” fájjalja, hogy az csak fegyvernyugvást tartalmaz.

Figyelmet érdemel a cherbourgi hajóhadit ünnepe is. A francia és angol flotta összejövetelét Napoleon császár kezdeményezte, meg akarrán mutatni az éjszakai-amerikaiaknak, hogy a két nyugoti hatalom egyetértend, ha azoknak eszükbe találna jutni valamelyiküket megtámadni. A francia tengerészminiszter, és az angol admirális első lordja csakugyan tüzösen szónokoltak is a béke érdekében, de közelebből tekintve a páncélozott béke-taszkokat kitérnek, mily nagy különbség van a két felköszöntő sajtóképi nézetei között. A francia miniszter nemcsak a francia nép, hanem minden nép nevében beszélt, mintha azok megbízásából tenné; az angol miniszter ellenben a szerződés iránt tartozó tiszteletéről szónokol.

A bukaresti fölkelés le van verve. Az ottani dolgok további folyamata mindazáltal még sem lehet a legkedvezőbb; mert a Bécsben volt Kuza hg — mint a „Presse” írja — a vett tudósítások folytán meglehetősen rossz kedvet mutatott, s jónak látta haza felé sietni.

„Szegény Erdély.”

Erdély szegény; az egykori dal szerint „kincses ország”-nak nevezett Erdély mélyen aláülyedt anyagi viszonyok nehézségeivel küzdve, a pauperismus örvényének szélén alig tartja fen magát; Erdély birtoklásának fogalma inkább a teher fogalmával lenne tehát egyértelmű, s valóban azon szorosabb kapcsolatáról lévén szó, mely az anyakirályságot, és a Királyhágon inneni részt az egyesülési törvényszerű rehabilitatioja esetében egy közös államélet és közös államháztartás viszonyai közé lenne vezetendő, itt-ott még a közelebbi időkben is némely magán-

nézetekben azon kétely merült fel: vajlon nem fog-e sorsunkra, s egyszersmind az össz magyar-királyság sorsára is illető helyen bármí csekély, de mindenesetre károsan vizsgálható befolyást gyakorolni e szempont, mely szerint a mai, a sokféle vallási és nemzetiségi érdekek által szétszaggatott, s mindenkifelett szegény Erdély végre is inkább csak tereh gyanánt tekintendő, melyet Magyarország legfőbb érzelmi politikából ölt-het nyakába.

E szempont körül, ha netán csoportosulni látszanának is egyes nézetek, alig hisszük, hogy egy mindenkifelett csekély párttörődék, egy alig észrevehető pártárnyalat halvány tüneményénél egyéb állana előttünk, s egy ilyen pártárnyalat gondolata csak azt döbenthetné meg, a ki vagy ő maga nem jutott el az erdélyi viszonyok benső lényegének alapos ismeretére, s így innen nem merithet magának bizalmat, vagy az iránt kételkedik, hogy ez ismeret, mint alapos tanulmány eredménye, a Királyhágon túl feltalálható lenne.

Nem rég egy, különben jóra való szép-irodalmi és ismeretterjesztő lap azt írta, hogy Tordavárosa Belső-Szolnok megyében fekszik, s hallánk reflexiókat: imé, így ismerik Erdélyt még ma is a Királyhágon túl!

S fölelevenült többek emlékében azon szerencsétlen „tollhiba” története is, mely szerint egy pesti ügyvéd, törvénytudós és akadémiai tagnak még a Bach-epochában az osztrák törvények magyarázatát írt könyvében az unitariuskok a zsidókkal egysorba állítatnak.

De a mi kedélyünket legkevésbé sem háborítja egy oly lehangoló föltevés, mintha az eféle, egyes ugynevezett irodalmi baklövészek általában a mi erkölcsi és anyagi életünk viszonyai körül alaposabb ismeret hiányát constátálnák, és pedig épen oly körökben, a hol magasabb social-politikai érdekek szempontjai szoktak mérkőzni, a hol a mi sajtószertű viszonyaink szövevényébe való biztosabb belátástól állami és közjogi érdekek alapos felfogása, nagy horderejű politikai kérdések öntudatos és végzeteljes eldöntése függ.

Nem! Egy ily föltevés, ha komolyan elfogadható lenne, sokkal súlyosabb vádat foglalna magában, hogyszem azt komolyan figyelemre méltatni s részünkről is saját nyugtalanságunknak hangot adni hivatva ne éreznők magunkat.

De arról szó se lehet, hogy irányadó politikai körökben csak percznyi és csak egy mustármagnyi befolyást igényelhesen oly szempont, mely — azon kívül, hogy illegitim irányu tétovázásra vezetne — a dolgok ismeretében mélyen gyökerező indokokkal nem igazolhatná magát, s mely bizonyára súlyosabb következményeket vonna maga után, mint egy „törvénytudós” tollhibája, s egy „ismeretterjesztő” lap geographiai baklövése.

Sőt talán azt kérdehetők inkább: vajlon egy ily kétely nem azon komor szempont árnyában született-e, s tartja-e fenn magát, melyszerint saját felfogásunk, saját viszonyaink körül vagy igen csüggeteg, vagy más tekintetben nem mindig olyan, mely kifogás alá ne eshetnék? Vajlon minden Királyhágon inneni ember, a ki politizál, (már t. i. a magánélet körében) oly alaposan ismeri-e, s oly mélyen tanulmányozta-e szülőföldje saját-szerű viszonyainak titkait, hogy azt igényelhesse, mikép nézeteinek közlése bővebb felvilágosítást, biztosabb és objectivebb szempontot szilárdítana meg azokban az irányadó politikai körökben? Vajlon nem hitettük-e el magunkkal sok tekintetben túlzólag azt, hogy social-politikai viszonyaink körében a cor-rumpalo szenvedelmek mesterségesen előidézett kicsapongásai folytán nemcsak veszélyes, hanem plane gyógyíthatlan rothadás körtünetei állottak elő a közelebbi tizenhat év alatt, mióta a valódi béke és jólét anyagla tova-tűnt közülünk? Vajlon nem csüggetettük-e önmagunkat igen szerfelett, hogy nemzetiségi és vallási érdekek a Királyhágon innen már sokkal nagyobb összeitkőzésbe hoztattak az események által, mintsem minden oldalról kielégítő kibékülés áldásait (mi, mai generatio legalább) még élvezni remélhessük? Vajlon nem alarmiroztuk-e magunkat igen nagy mértékben csüggeteg kassandra-kiáltásokkal: Er-

dély szegény, Erdély koldusbotra jutott, Erdély elesett anyagi érdekeinek még csak egy kegyelemdöfés kell, s mindennek vége!

Bizonyára a mai Erdély képe felette szomorú; s helyzetünk igen, igen vizsgálatlan-nak tűnik fel első pillanatra.

Erdély 1848 óta oly rázkódtatásoknak, oly súlyos próbáknak lón kitéve, hogy nem lenne csoda, ha már rég a végbukás és kétségbeesett önfeladás örvényébe buktunk volna!

Mezőgazdasági iparunk, mely elfogulatlan államgazdasági szempontból első sorban lenne figyelemreméltatandó, részint a birtokviszonyok rendezetlensége, s az igazságszolgáltatásnak a vagyonszociális bünsök törekvések ellenében sok tekintetben nehézkes és nem mindig correct oltalma elégtelensége miatt, részint beruházási töké hiányában a helyett, hogy a fejlődés magasabb fokára juthatott volna, inkább fokozatos hanyatlásra vala s — fájdalom — van kárhozható. Gyár-és kézműiparunk jelentéktelen, s oly kisszerű körben mozog, hogy magasabb szempontból alig vehető számba. Kereskedelmünk fejletlen, inkább idegen kereskedelmi érdekek uszály-hordója, s egyáltalában nem önálló, s mint ilyen is hallatlan pangásnak indult. Hitelevizonyaink a legszánandóbbak. Belfogyasztásunk aránylag csekély. Kivitelünk majdnem semmi. Vaspályánk status-oeconomiai szempontok eltévesztésével politikai irányban indított Arad felől, holott Erdély 47 törvényhatóságából 40 s ezekben 17 város és 1064 község a nagyváradi-kolozsvári-brassói vonal mellett nyilatkozott, sőt munkát, pénzt, anyagot s földterületet ingyen ajánlott, s a fő-kormányzók, mind a két erdélyi keresk. és iparkamra, s a gazdasági egyeslet is e vonal mellett nyilatkozott. Végül megjegyzendő, hogy mind a Bach- mind pedig a Schmerling-epocha alatt a kivételes kormányok ugyszólvá kizárólag a democratia köréből nyertek pro-selytákat, s ezek a hatalom polozán a lehető legroszabbul képviselték Erdély érdekeit.

Ha szegénységre jutott Erdély, ez nem onnan van, mintha anyagi segélyforrásai ne lennének. Vannak, csak hogy a legpogányabb finans-politika nevében, melyet b. Bruch s Plener egyiránt észélytelenül üzének, anyagi segélyforrásaink számítás nélkül zsákmányol-tattak ki.

Még így is 13 millió adót fizetünk, a melyből még csak egy negyednyi se kíván-tatik még oly költséges kormányzatra se, minőt a provisorium érdekében bőkezűleg szervezének.

Csak egy kissé másforma, szabadelvűbb, érdekeink iránt barátságosabban hangolt kormánypolitikára van szükségünk, a minőre

Vécs, aug. 14.

Erdély népe leginkább földmivelésből él. Mint ilyen, okvetetlen szarvasmarhatartó és tenyésztő is, mert nálunk mezőgazdaságot szarvasmarhatartás, sőt tenyésztés nélkül haszonnal folytatni absolut lehetlenség.

A szarvasmarhának húsa, teje, fagygya, bőre éppen oly nélkülözhetetlen a háztartásban, mint nélkülözhetetlen a mezőgazdaságban trágyaálladéka és munkaképessége.

Nálunk a földmivelő vagyonságára semmi-ből sem lehet biztosabban következtetni, mint föld-birtoka arányához képest szarvasmarhának számá-

Sor-szám	Helység neve	Értesítés ideje	J á r m a s ö k ö r			
			Évben	Volt	Van ma	Apadás
1	Gerend	1865 május 20	1850 ben	230	32	198
2	Hadrév	" " "	1854 1855	180	46	134
3	Csücs	" " 17	1855—1856	62	8	54
4	Csekelaka	" június 27	1855	136	36	100
5	Czintos	" " "	1856	88	18	70
6	Bala	" " 8	1859—1860	88	40	78
7	Mojos	" " 6	Ezelőtt néhány évvel	70	26	44
8	Pókakeresztur	" " 8	Ezelőtt néhány évvel	40	8	32
9	Póka	" " "	1848	12	6	6
10	Toldalag	" " "	1859—1860	40	4	36
11	Kapus M.	" " 5	1854	140	80	60
12	Kook	" május 18	1856	160	100	60
Összesen				1,246	404	842

A megnevezett 12 helységben a jármás-ökrök apadása 67 perczent.

Frátát illetőleg, egy 1865 július 10-kén kelt, igen tiszta kimutatást csaknem szóról szóra ide iktatok:

1) Frátának 1864 végén esztendei adóhátrá-léka volt 400 forint.

2) 1848 előtt egy évi adója volt 600—700 forint, ma pedig 5000—6000 között áll.

3) A föld becsé legnagyobb volt 1859-és

1860-ban. Az említett években egy hold földnek az ára volt 50 ft, jelenleg 20—25 ft.

4) Legjobb és legrosszabb igavonó-marha volt Frátán 1864-től 1860-ig. Akkor csak ökröt volt 500—600 darab; ma pedig alig van 100—120 db.

Sor-szám	Tárgy	Szám	Becsérték	Sor-szám	Tárgy	Szám	Becsérték
1	1864-ben volt jármás ökör	60	7,200	1	1865-ben van jármás ökör	20	2,000
2	" tehén	80	2,000	2	" tehén	40	1,200
3	" apró marha	60	1,200	3	" apró marha	25	380
Összesen				Összesen			
				10,400			
				3,580			

A fenebbi kimutatás szerint Örményesen, egy év alatt, a szarvasmarhákra fektetett tőke apadtott 6,820 frtot, azaz: 65 perzentet.

A milyen arányban apad földművelő-néplüknek igavonó-marhája, oly arányban növekedik adóhátraléka, oly arányban apad földjének becsértéke.

A kezem között levő adatok szerint a megyékben a föld becsé közép számítás szerint 45 perzenttel szállott alá.

Az említett adatok szerint az adóhátralékok évről évre növekednek.

Erdélyben apad az igavonó-marha, értéklemedik a föld és növekednek az adóhátralékok.

A szabadság, az alkotmányosság, a civilizatio nevében és leple alatt lám mennyire agyon tudták kormányozni 16 év alatt ezt a szerencsétlen Erdélyt a mindenható centralista urak. Éppen azon időben tettek koldusokká, midőn más országokban a vagyonsodás folytonos emelkedésben van.

Ezen méltán megdöbbentő adatokból nem lehet éppen minden helységre következtetni, elismerem, hogy lehetnek az országban oly szerencsés helységek is, hol az igavonó-marhák száma nem apadtott, talán éppen növekedett, nekem azonban ilyenekről nincs tudomásom.

Ezen kimutatásban felmutatott igavonó-szarvasmarhák számszerinti apadásához makacson nem ragaszkodom, mert a dolog természetében fekszik, hogy azoknak száma naponként változék. De azt pozitívással merem állítani, hogy Erdélyben az utolsó évtized alatt az igavonó-szarvasmarhák szá-

Az 1855 június 24-én kelt Örményest illető kimutatást, mint lehető legtisztábban fogalmazottat, igen érdekes és tanulságost, szíves szóra közlöm:

Sor-szám	Tárgy	Szám	Becsérték	Sor-szám	Tárgy	Szám	Becsérték
1	1864-ben volt jármás ökör	60	7,200	1	1865-ben van jármás ökör	20	2,000
2	" tehén	80	2,000	2	" tehén	40	1,200
3	" apró marha	60	1,200	3	" apró marha	25	380
Összesen				Összesen			
				10,400			
				3,580			

ma aggasztólag megapadtott, és napjainkban még mind apadóban van.

Ezen kimutatással a kormány néhai bürokratai bizonyosan fognak gyönyölni:

mert gyönyölni lehet mindennel; mert régi tactica: a mea culpa helyett, a nem tetsző, szemrehányó állításokat, vagy azok közlőjét, neveltségessé tenni akarni. De gyönyölni csak a tényeken nem változtatnak.

A néhai bürokrataknak egyszer mindenkorra kinyilatkoztatom, hogy e sorokat sem irtam számukra, és hogy legtávolabbról sem czélem rájuk hatni.

E sorok által a keletkező új kormányt, melyhez minden józan ember annyi reményt köt, igyekeztem figyelmeztetni a bajok legnagyobbikára, a nép elszegényedésére; mert egyedül csak egy bölcs kormány képes, helyes intézkedések által, a nép további elszegényedését gátolni, és egy lehető jobb létet és közmelegedést elővarázsolni.

Ezen kimutatás valóságát lehet tagadni. Ez is régi manœuvre; de a tagadás soha, sehol és semmit nem hozott tisztába, nem orvosolt.

Ezen kimutatást lehet ignorálni. Ez nagyon kényelmes expediens; de a bajt ez sem orvosolja. A magas kormány azonban a felhozott tényeket nem ignorálhatja, mert a kormány ereje, hatalma, benn és künn, a nép vagyonságán és meglegedésén nyugszik.

Soraimat egy reichsrathi tünepelt szónok igen találó mondatával fejezem be: „A mely népek elvetted vagyonát, annak elvetted moralját, civilizatioját.“

B. Kemény György.

Lapszemle.

— A „Gaz, Tr.“ 62-dik számában olvasunk egy „Mezőségi, Örményes“-ről beklüdtött nyilatkozatot, mely így hangzik: „Sokszor vádolták a papokat és espereseket, hogy az iskolák előmenetele ügyében mit sem tesznek, mely méltatlan vádakot ők csak a hatalmukban álló szőlők fegyverével utasíthatnak vissza; egyszersmind kijelentvén, hogy e tekintetben legbübbet tehetnének az oly befolyásos kerületi polgári tisztviselők, kik a nemzet és hazáért a szívükön hordozzák. Ezen befolyás már tényekben kezd nyilvánulni: Ugyanis örményesi járásbeli szolgabíró Gegő József ur — szíven fektetve a haza boldogítása — s átlátván, hogy csak a tiszta testvéri szeretet által derülhet még egy szebb hajnal szeretett hazánkra — jelen év tavaszán látva az iskolák nagy szükségét — arra a humanus eszmére jött, hogy azokat tehetsége szerint segítse. E végre némely helységben feldeket szerzett, maga adott magot beléjük, saját költségén megkapáltatta kétszer, s az így kimivelt 19 véka töröküzveletést a kerületi esperesi hivatal rendelkezésére bocsátotta, azon kikötéssel, hogy az udi-szt-péteri jövedelem az odavaló magyar és román iskolák közt egyenlően osztassék meg. Ehhez még a derék ur 10 o. é. frtokat mellékelte, hogy azon a községi iskolákban tanuló gyermekek számára könyvek vásároltassanak. Mindezekért örményesi g. n. e. lelkes Voda András nyilvános köszönetet mond, s az adományt kísérő levelet a szerkesztőségnek beklüdti, mely így hangzik:

M. Örményes, aug. 5-én 1865.

Főtisztelendő esperes ur! Több versbeni hivatalos, s egy baráti felszólítását következtében sem tudtam minden igyekezetemet felhasználva is az iskolák előmozdításukba majd semmit is tenni, tehát más módot kívántam felhasználni czélunk elérhetésére, t. i. több helységek előjáróit járásomban felkértem volt, hogy az általam adandó földeket, ugyan általam adandó mag-töröküzvelet részemre saját költségemen vettetének el; kérszem nem volt sikertelen, mert az alább irt helységek önkéntes jóakarójukból csekély megjutalmazásom mellett tették az alább irt töröküzveletet, u. m. U. Szt. Péteren id. gr. Teleki Domokos ur 8 nagysága kegyelméből nyert földjében vetődött nagy 6 véka töröküzvelet, Dombon tks Ajtai Péter ur által adott földjébe 3 nagy véka, Budatelkén tks Dumbrava Tivadar ur földjébe 2 nagy véka, Lompérdon tks Korbul Bogdán ur földjébe 3 nagy véka, Szt. Mihálytelkén tks Eperjai László ur földjébe 5 nagy véka. Összesen 19 véka töröküzvelet, ezen irt vetések saját költségemen meg is kapáltattak két versen, illően; most, miután készen megmivelve vannak, értésére kívánom adni s egyszersmind tudatni a főtisztelendő esperes urat, hogy az irt vetéseket, melyeket az iskolák előmozdításokra szántam, ezennel a főtisztelendő esperes urnak saját rendelkezésére bizom, hogy mint ezen járás tractusának főpásztora és igazgatója, a fenirt

vetésekből annak idejében kapandó hasznot az iskolák számára, a legczélserűbben kezelje és kezeltesse. Azon megjegyzéssel, hogy az u. sz. péteri termést, annak idejében két egyenlő részre testvériesen elosztva a magyar és román sz. péteri iskoláknak adassa ki. Tekintve a népnek rendkívüli szegénységét a fenirtakon kívül könyvekre 10 o. é. forintot, az az tiz osztrák forintot is ezennel tisztelemmel mellett a tisztelendő esperes urnak idezárva kézbesiték.

Melyek után maradok a főtisztelendő esperes ur szolgálata Gégő József, örményesi jár. szolgabíró.

A szerkesztőség pedig következő refraintet teszi: „Lelkünköl örövendénék, ha minél több ily példányt regisztrálnánk — széles ez országból; de eddig a kerületi tisztek közül csak a fentisztelet ur az egyedüli, ki ez időszert az iskolák érdekében fáradozott; ennek gyakorlatnia és folytatnia kellene, azon hozzáadással, hogy mind addig gyűljénnek, míg az iskolák fenállhatása örökre biztosítva leend. Várunk több ily tiszteletré méltó közlést!“

Kül- és belföldi levelezés.

Bukarest, aug. 18.

Az itteni hivatalos lap tegnap esti melléklete tábornok és bellgyér Floreszknak következő kiáltványát közli:

Egyesült Rumánia minden lakóihoz: „A mai osztrákposta egy „Harang“ czimű lappal töltötte be fővárosunkat. Ez a lap Svájczban adatik ki román nyelven, az egyik lapján „Krajova“ feliratot, a másikon: „megjelenik minden vasárnap Rumánia minden városaiban“ visel.

Az említett lap első számában foglalt cikkek oly lázító, felkelés és zavargásra izgatók, miszerint a kétségnek még árnyéka sem fér hozzá, hogy e felhívás és azon mozgalom között, melyet a kormány kedden aug. 3—15 én elnyomott szoros összefüggés létez.

Gonosz árnykodások indultak meg és sötétben elrejtve tartják magokat. A kormány teljesíteni fogja kötelességét.

De most inkább van szűsége, mint valaha az igazi románok eszélyére, és hazafias segedelmére. A kormány nem kételkedik, hogy ezen lap harag, és megvetéssel fog fogadtatni, de mégis szolgáljon ez elővigyázat és tanúságkép.

Bukarest, 1865. aug. 5-é szerint.

Floreszku, bellgyér és tábornok.

A már lefolyt mozgalmat az itteni német lap így beszéli el:

A mult kedden a délelőtti órákban az ugynevezett nagypiaczon felkelés történt, a hol a városbáza a felkelők által teljesen feldulatott, minden irományok széttépettek és megsemmisítettek. Már 2 óra felé e felkelés a katonaság által egészen elnyomott. Számos befogadás történt, s a befogot-

tak között vannak, Rozetti, Bretiano János, Lapaty Kornél és Brailoz Koszta. Tábornok és bellgyér Floreszku még azon nap a következő kiáltványt bocsátotta ki:

„Több nap óta azon hir kerengett, hogy bizonyos zavar-gyártók lázadást akarnak előidézni, szerencsétlenségére elég merészek lőnek ezen egyének, kik előtt semmibe szent, sem nemzetek becsülete, sem békepolgárok nyugalma, ma 10 órakor gonosz tervüket elkezdni. A kormány megtette a maga kötelemét, 3 órakor a rend helyre lön állítva, köszönet egy részről a békepolgároknak, és a katonaság erélyes szellemének, melyet elhivatásának teljesítésében tanusított. Mintegy 150-en fogtak el; az illető ügyész a törvényes nyomozással megbízott.“

A ministertanács a hadsereghez ezen kiáltványt bocsátotta ki:

„A július 18-diki fejedelmi rendelet által az ügyek vezetésével megbízott ministertanács szerencsésnek érzi magát háláját nyilvánítani a derék hadsereg irányában azon méltóságos és erélyes magaviseletéért, melyet ama szerencsétlen esemény iránt tanusított, melyre néhány zavarsinálók és haza ellenségei által kihivattak. A sereg meg volt győződve, hogy a nemzet becsülete a hadsereg zászlójától függ, és megmutatta, hogy méltó a jó románok tiszteletré és gondoskodására.“

Éljen szeretett fejedelmünk! Éljen a rumáni hadsereg!

Kedden, aug. 3. 1865. N. Kretzulesku, Floreszku, Manu Cariagdi.

Csütörtökön ismét a következő kiáltvány jelent meg.

A főváros polgáraihoz! Tegnapi kiáltványomban tudattam veletek, miszerint hála magatartástoknak, melyet megörzeni értettetek, hála a garnison erélyességének, a rend ismét helyreállítottat, a zavargók elfogattak és az igazság kezeibe átszolgáltattak. Legyetek nyugodtak; a kormány mindig és minden alkalommal képes leend a rendet fenntartani.

Eltelt az idő, melyben idegenek állították helyre hazánkat a békeséget. Buzosítottak benneteket, hogy ne aggódjatok többé, hazam lássan mindenki munkája után; azon nyugodtsággal, melyet nem élvezhetett valameddig a zavargók fenyegettek, kik elakarták veletek hitetni, hogy a kormány nem képes őket legyőzni.

Kezdjünk határozottsággal munkához, kormány és polgárok, hogy ezáltal a haza anyagi- és erkölcsi jóllétét biztosítsuk, hogy ezáltal azoknak gonosz kísérleteiket megbiusítsuk, kik közvetett és közvetlen tüntetései által a csendet megzavarni merészkedtek, és ezzel hazánkat kompromittálni akarták.“

A ministertanács ó szerinti július 30-án határozta:

1. Azon dobány tulajdonosoknak, a kik dobányukat a hazában eladni nem akarják, öt hónapi haladék adatik.

2. Miután a kiviendő dobány mennyisége és minősége megállapították, a tulajdonosoknak a behozatkor fizetett vám a kormány által visszafizetteik.

3. Azon díj is visszafizettetik nekik, a melyet azon városban fizettek, a hol árujukat eladni akarták.

A „Monitorul“ augusztus 1—13 iki számában felfejti azon szerződést, a mely Austria és az itteni kormány között a menekülteket illetőleg kötöttet. Ezen magyarázat szerint a politikai menekültek nem adatkik ki, és a határőrök utasítva vannak, hogy minden egyet, ki magát politikai menekültnek adja ki, azonnal szabadon bocsássanak.

A fenebbikből láthatólag a bukaresti felkelés elnyomtatott, az elestekeket meg azon éjen egész csendben eltemették, a sebesülteket kórházakba elhelyezték, ma már csak a meglődözött házak és a kizusztított tanácsház hirdetik a felkelést. Mint első levelemben is említém a felkelés korántsem volt általános népfelkelés. A katonaságnak egyesek iránti szigorúsága a nép részről elkezdett kihágásokban találja magyarázatát, s ha a katonaság el nem fojtja e nép-lázadást, pár nap alatt borzasztó kinézése lett volna a fővárosnak. Kik idézték elő a felkelést, talán rövid idő alatt tudva leend. r. l.

Hazai intézetek

— Az erdélyi gazdasági egyesület által f. év szeptember hava 22—23-ik napjain Kolozsvárt, a Sétatéren rendezendő marha és sertés kiállítás előrajza.

- 1) A legkötelesebb tiszta hazai faj 3—4 év közti bika nyer 8 aranyot.
- 2) a) A legkötelesebb hazai faj 2—3 év közti bika nyer 4 aranyot.
- 3) b) Ugyanaz faj, másod minőségű 2 aranyot.
- 4) a) A legkötelesebb hazai faj 1—2 év közti bika 4 aranyot.
- 5) b) Ugyanaz másod minőségű 1 aranyot.
- 6) a) A legkötelesebb hazai faj 3—4 év közti üsző 4 aranyot.
- 7) b) Ugyanaz másod minőségű 2 aranyot.
- 8) a) A legkötelesebb h. f. 2—3 év közötti üsző 3 aranyot.
- 9) b) Ugyanaz másod minőségű 1 aranyot.
- 10) a) A legkötelesebb h. f. 1—2 év közötti üsző 2 aranyot.
- 11) b) Ugyanaz másod minőségű 1 aranyot.
- 12) A legjobb tejelő tehén bármely fajból 8 aranyot.

13) A legjobb tejelő bivaly 8 aranyot.

14) A legkövérebb ökör, bármely fajból 10 aranyot.

15) A legkövérebb tehén, bármely fajból 8 aranyot.

16) a) A legkövérebb sertés bármely fajból 6 aranyot.

17) b) Ugyanaz harmad minőségű 3 aranyot.

18) c) Ugyanaz harmad minőségű 1 aranyot.

19) a) A legjobb bármely színtű és alfaju mangalicza kocza, mely legalább egy rendbeli malacoztot felnevelt, 4 aranyot.

20) b) Ugyanaz, másod rangú 1 aranyot.

21) A legkötelesebb bármely színtű és alfaju 1—2 év közti mangalicza-kan 4 aranyot.

22) a) Bármely más tiszta faj 2 éves kan 4 aranyot.

23) b) Ugyanaz másod minőségű 1 aranyot.

Figyelmeztetés. a) A díjak a jutalomra érdemes minőségi kellekekkel bíró állatoknak adatkik ki, még pedig a versenyző állatok számára való tekintet nélkül.

b) A tenyésztő-szarvasmarhákra nézve, kiállító köteles azok eredetét és birtoklását hiteles helységi bizonyítvánnyal igazolni.

c) A tenyésztő-szarvasmarhákra nézve, a tenyésztő s egyszersmind kiállító nyeri az egész díjat, a ki pedig mástól szerzetet állít ki, nyeri a díjak felét.

d) A tejelő tehén és bivalyra nézve tekintetbe vétetnek: a bornyuzás ideje és a tehének kora.

e) A legkövérebb ökör- és tehénre nézve, a kiállító köteles a hízalás idejét igazolni, s azon esetre, ha a tiszta bazi fajjal egy más faj versenyez, miután ez esetben nem a test sulya, hanem az állat-alkotrészek értékesége fog dönteni, a birtokosoknak a kiállított barmok levágatásába bele kell egyezniük, ha jutalomban részesülni akarnak.

f) A kővér sertésre nézve hasonlólag hiteles helységi bizonyítvánnyal kell igazolni azon időt, mikor azt bizlanni kezdette.

g) A kiállító kötelesek marhájakat a kiállítás helyén tartani a tárlat bezártáig, mely idő alatt az egyesület látja el a kiállított barmokat és sertéseket a szükséges élelemmel, e mellett e tejelő birtokosai tarthatják tehenüket azon takarmánnyal is, melylyel rendszeren szokták tartani.

h) A tárlatot meglátogatók 10 kr. díjt fizetnek, kivéve az első nap délutánját, 3—6 óráig, mikor a bemenet díjmentes. — Átalában díjmentesek a kiállító, a bíráló bizottság tagjai, s mind azok, kik a kiállításnak 3 évre való biztosításához pénzsegélylyel járultak.

i) A kiállításra beadandó bármű barom, a kiállítás előtt 8 nappal alólirtatni szoval, vagy bérmentes levélben bejelentendő, a bejelentéshez csatolván az eladásra szánt barom árát is.

Kolozsvár, augusztus 15. 1865.

Az igazgató választmány megbízásából,
Nagy János,
gazd. egyf. titkár.

Aláírási felhívás, a kolozsvári kir. szabadalmazott zálogkölesön-társulat részvényeire.

Ő császári s apostoli kir. Felsege az erdélyi kir. nagyméltóságú udvari korlátnokság f. évi július 28-án 3254. udvari szám alatt kelt királyi rendeletével kiadott legfelsőbb határozványában az alólirt alapítók által engedélyezni kért „királyi szabadalmazott zálogkölesön-társulat“ alap-szabályait és ügyletrendét legkegyelmesebben megerősíteni, s e társulat életbeléptetését megengedni méltóztatott

E kir. szab. zálogkölesön-társulat székhelye szabad kir. Kolozsvár városában van, a hol az első és főzálogkölesön-intézetet fogja felállítani. Joga van azonban Kolozsváron kívül Erdély más városában is főlk-zálogkölesön-intézeteket állítani, kivéve a szászszékek és vidékek területét (3. §.), a hol a szász nemz. egyetemenk zálogházak állítására kizárólagos szabadalma van.

A társulat szabályszerű kamat és mellékdíjak mellett kölesönöket ad ingó érték-tárgyakra, nevezetesen: használatba átment ingóságokra, ékszerekre, drágaságokra s arany, ezüst és más nemes érczből készült tárgyakra; továbbá még használatnak át nem adott ipar-készítményekre s más kereskedelmi árukra; végül érték-papirokra, u. m. állam- és iparrészvény-papirok, földterhmentesítési kötvények, záloglevelek, magánsorsjegyek és más tőzsdeárak. Ezen kívül átvész az intézet pénzeket 10 nap alatt felmondható kamatozó pénztár-jegyek mellett (16. 18. §§.); az így fölvehető pénzek legkisebb összege 100 o. é. frt.

A társulat engedélyezett alapitókéje 1.000.000 forint, melyből egyelőre csak 200.000 o. é. forintra nyitattik aláírás, és e végre 1000 darab, az előmutatóra szóló 200 o. é. forintos részvény fog kiadatik. (5. §.)

A kibocsátandó 1000 darab részvény befizetése akkint történik, hogy a részvényes mindjárt az aláírásnál befizet minden részvény után 20 százalékot, a többi 80°/_o-ra nézve kötelezi magát, hogy azt négy ízben két-két hónapi időköz alatt fogja befizetni. (6. 7. §§.)

A részletfizetésekről ideiglenes nyugták szolgáltatnak ki; a részvények kiadása csak a rész-

vény névszerinti értékének teljes befizetése után történik. (9. §.)

Minden részvény, s ezek kiadásai minden részvénynyugta jogot ad a társulat vagyonának és nyereségének aránylagos részéhez.

Miután az alapítók a kibocsátandó 1000 részvényből 400 darabot megtartottak, engedélylik alapján ezennel megnyitják az aláírást a még fennmaradt 600 darab részvényre.

Az aláírás és első részlet befizetése folyó évi szeptember hó 18-án kezdődik s tart ugyanazon hó 25-éig. Az aláírások az e végre fölkért kiegészítő-pénztár-igazgató és az ezen zálogkönyv-társulat egyik alapító tagja ifj. Tauffer Ferencz kolozsvári kereskedésében a délelőtti órákban történnek.

Ha a kifizetett 600 darab részvényenél több iratnak alá, az aláírt részvények mennyisége aránylagos leszállítás alá jár, és az aláírási százelékekkel befizetett többlet vagy visszaszolgáltatnak, vagy az aláíró kívánása szerint a további részlet fizetés fejében javára iratnak.

Az intézet megnyitása f. évi october 1-re van kifizetve. Kolozsvárt, augusztus 17-én 1865.

A kolozsvári kir. szabadalmazott zálogkönyv-társulat alapítói: Dietrich Samu, Groisz Nándor, Gámán Zsigmond, Haller Rezső, Korbuly Bogdán, Kövári László, Simon Elek, Dr. Szabó József, ifj. Tauffer Ferencz, Wagner Frigyes, Vasvári Lipót.

Különfelek.

* A Pongrácz testvérek jeles népzene-farsulatokkal ma este a „Kömlő kertben” zeneestélyt rendeznek, melynek fele jüvedelmét a sétatér szépitése költségeinek fedezésére ajánlották fel. A Pongrácz testvérektől minden esetre olyan figyelem, mely megérdemli, hogy részükről a közönséggel is találkozzék.

* (Necrológ.) Orvostudor és műtő Patantanus Ábrahám Bogdán, a kolozsvári orvos-sebész tanintézetnek egykori kedvelt rendes tanára, ki a legveszélyesebb betegségekben levő reményvesztett szenvedő embertársai körül, ritka éles belátása, tapintata s tudományos ismeretei által, mint életmentő gyakran tűntette ki magát, ki főleg országszerte ismeretes műtéteiről nevezetes volt — Szathmármegye „Érendred” mezővárosában, hol utóbbi időben távol üvöltől csakis a szenvedő emberiségnek élt — folyó év és hó 14-én d. u. 3 órakor, házassága 12-ik, életének 48-ik évében, véletlen halállal kimúlt. Az elhunyt jeles orvos, tiszta jellemű hazafi s nemeslelkű emberbarátnak kimúltát fájjalják: bánatos neje Pintye Nina, egyetlen 6 éves fia Béla, valamint még élő édes atyja, 8 testvére, számos rokonai, barátai és szenvedő embertársai. Nyugodjanak békében porai.

* Egy csomó vidéki tudósítás áll előttünk, mely arról győz meg, hogy ő Felsője magas születés napját országosan s mindenütt lelkesedéssel ünnepeleik meg. Dézsén fényes világítás s díszes díszekkel ülték meg. A ref. templomban Medgyes Lajos tartott szép alkalmi beszédet. Gálfalván hasonló ünnepelességek között folyt le e nap. A kéküllömegei birtokosság Földvári Ferencz vezetésével az ev. reform. templomába gyűlt össze, hol a csávási lelkész Dali István végezte a templomi szertartást. A díszes dísz alatt lelkes pohárköszöntések voltak ő Felsője és magas családjára.

* A „Kronst. Ztg.” írja, hogy Abrudbányán nagy készüléket tesznek az ott tartandó román tudományos gyűlésre. A „Detonata”-ra teendő kirándulásra 800 nyerges ló van megrendelve.

* A „Telegr. R.” szerint megvalósul a „Conc.” azon híre, mikép nagyváradi kanonok Vancea nevezetett ki középiskolai g. kath. püspöknek.

— A „Gazeta” megczáfolja a „K. K.” 90 dik számában „Az aranyosmelléki” által közlött azon tudósítást, mely szerint a románok püspökök felhívására ilyen, meg amolyan politikai irányú gyűlést fognak tartani Topánfalván. (Ezt nem mondotta a „K. K.”, s különben sem volt szükség e czáfolatra, mert az abrudbányai levél eziránt eléggé felvilágosította a közönséget.) Mindemellett B. ur elmondja: „hogy Abrudbányán fog tartatni a román nép és irodalma mivelésére törekvő egyesületi gyűlést, melynek legkisebb politikai jelentősége sincs. De ha volna is — ugymond — például, most a hatóságok hivatal-személyzetének restaurációjáról levén szó: more patrio „kortések” útján, vagy minsteri kinevezés, vagy, miképen akarja a „K. K.”, hogy ez megtörténjék? Ezt fogja követni az országgyűlési követek választása, mikor a pártok, nemzetiségeknek tanácskoznok kell, hogy kit választanak; s pedig okvetlen politikai színezetű összejövetel leend! és ha ez az illetékes tekintélyeknek fel is jelentetik, vajlon megakadályozzák-e? Erdélyi törvényeiben a politikai gyűlésesek meg vannak tiltva? melyek azon megtöltő törvények? S akár van, akár nincs, az erdélyi nemzetek meddig akarnak még nélkülözni egy ily becses jogot? Végre kéri a „K. K.”-t, szólítsa fel az erdélyi törvényeket: vetkeztek le valahára az elölteleteket, próbálják kikeményíteni a régi vakságból, s mossák meg szemüket rózsaszízzel, hogy jobban lássanak, nem mint a mult tavaszon látták a balászfalvi és

szászvárosi májálisokat. A magyar lapok pedig jól tennék, ha semmi fölfevésekkel nem gyanúsítják a románokat, mert a román mint egyed és nemzet jövőre való mlkködése szabadságát határozottan fenntartja magának, minden zabolátlanságtól menten, csak a törvények által.”

— Ugyanezen számban egy kolozsvári levelező ezt írja: „Néme'y emberek kezdik alárczukat levetni. Semmi további kétség, hogy ők azt követelik, hogy az erdélyi országgyűlés minden munkálatai egyszerűen megsemmisítsenek, erre ők minden eszközzel törekednek, de hogy az uralkodót meg ne bántsák, az 1863—1864-ki országgyűlések revisióját kéri, az az egy újabb majoritás általi megsemmisítését. Némelyekből megértették, hogy azon párttörődék, mely ezen országgyűléseken mindig a dolgok hűzás-halasztásán mesterkedett, eleitől fogva egyetértett az unionista párttal.”

* A Telegraful Rom. 62 dik számában annak előrebocsátása mellett, hogy minő alaplatlan hírek terjesztettek a bécsi birodalmi tanács erdélyi tagjairól, közzétetik a következő nyilatkozat: Kénytelenek érzem magamat kinyilatkoztatni, hogy nekem sem Bécsben, sem máshol nem volt semminemű veszekedésem, sem valamely közkerít felgyelőljével, sem valamely pinczérral, s valamely ellenféllel, sem más valakivel, s ennél kevésbé történt meg velem, hogy valakit megpofoztam volna, vagy hogy én magam bántalmaztam volna valaki által; miután ilyesmire legkisebb okot vagy alkalmat nem szolgáltatam, a melynél fogva bár ki is ilyen hírt kóbolhatott volna; miután e szerint mind azon hírek, melyeket rólam forgalomba hoztak, igaztalanok, s rágalomnál nem egyebek; van bátorságom mind azokat, a kik felőlem ilyen hazugságokat költöttek vagy még költenek, nyilvánosan semmirekellő embereknek kinyilatkoztatni, s felkérem a „T. R.” tisztelt szerkesztőségét s minden hazai lapokat e nyilatkozatom felvételére. Küllövárt, aug. 15. Lovag Puskariu János.

* A „Hon” és „Üstökös” szerkesztését, mint Jókaí Mór jelenté névleg is átvette már.

* A selmezi bányász-akadémiát nemcsak hogy nem szüntetik meg, sőt, mint biztos forrásból irhatjuk, mint 48 előtt volt, három évi tanfolyamot állítanak fel.

* A koronázási mise megírását Liszt Ferencz csakugyan megígérte, sőt azt személyesen szándékszik igazgatni.

* Vidacs János volt országgyűlési képviselő, és pesti gyártulajdonos — köztudomás szerint — mintegy két év előtt lakásán elfogatván, több hónapot töltött vizsgálati fogságban, s később kezesség mellett szabad lábra bocsátatott, a pör azonban folyt ellene, mint állítólagos felségáruló ellen. Tegnap, aug. 17-én, mint a „Hon”-ban olvassuk, a Károlyi kaszárnnyába idéztetvén, ott felolvasatott a helyőrségi hadbírói hivatalban ítélete, mely szerint bizonyítékok hiánya miatt fölmentetett a további kereset alól. Ezen eset annyival öröndetesebb volt a Vidacs család körében, minthogy édes atyja, id. Vidacs István, ki néhány év előtt Krajoján telepedett meg, s ott már egész gyáripari gyarmatot alapított, éppen jelen van, s mint értesültünk, a szorgalom s elömenetelben pártját kereső öreg ur egészen átruházta az alkalommal fiaira: János, István és József-re a pesti gyárban eddig maga számára fenntartott minden realitását.

* A „Hon” következő érdekes tudósítást közli mint szemtanú: Egy Amerikában, Nyugat-Virginianban épülő új város tervrajzát láttuk. A város neve Attila, s mint értesültünk, több magyar és a magyar viszonyokkal ismerős amerikai szándékozik ott építkezni s ennek folytán egy nagy utcát a tervrajzban „Széchenyi” névre keresztelték, egy másikat pedig „Károlyi”-ra. A város a tervrajz szerint igen szép lesz, egyenes utcákkal, közepén egy nagy térről, mely körül lesznek a nyilvános épületek, mint az egyetem, iskolák, börze, templom, „Attila szaloda,” bank, stb.

Felelet.

A „Kolozsvári Közlöny” 97-dik számában a megyei közlekedés érdekében egy újabb cikkk jelent meg a pánczélesek-kolozsvári utvonallal építése ellen, melyben a rostélyos sisaku nemes cikkkirő azt nyilvánítja, miképp inkább szeretné, hogy helyettesít meg a mezei mérnök Vélies ur nyilatkozotték ez ügy érdekében. Vélies ur azonban ezt annyival kevésbé teheti, minthogy ő valamint ezen, ugy más utvonallal is csak a munka technikáját vezetvén, a szükségesség vagy sürgetőség kimutatását a rendelkező hatóságra kénytelen bízni.

De nem is hiszem, hogy cikkkirő, ha mindjárt szabadkozna is arecot mutatni, nemes létére oly méltánytalan, — hogy ne mondjam igaztalan kívánna lenni — miképp a pánczélesek-kolozsvári utvonallal szükségességét komolyan kétségbe hozza. Hisz azon csak öröndeni kell, kivált nemes, tehát lovagias embernek, ha minél több derék közlekedési eszközeink vannak; különösen ha egyik vonal sem épül a másik rovására. És hogy a legfelsőbb helyről jött kegyelme királyi rendelet következtében megkezdett fenebb említett utvonallal miatt a nádas utvonaltól a munkaerő, — ha nemes masquom megengedne — el nem vonatott, arra szolgáljon bizonyítékul az, hogy nem a felső kerületi munkaerő fordítottat a pánczélesek utépítésre, éppen nem; hanem az alsó kerületnek egy egész járása, a felső

kerületből pedig csak két járásból összetett tizenhat helység; körülbelül egy kis járás. A felső kerület tehát csak igen-igen kis részben vétetvén igénybe ezen megsajnálott utvonallal, világos: hogy nem gőzerővel, de nem is a felső kerület erejével végeztek ott a munkát. Ezzel részéről e tárgy be van fejezve, s akár nyíltan, akár pedig sürti rostélyos sisakban burkolva szóljon még nemes paroláson e tárgyhoz, én ellenzárbeszédet mondani nem fogok, hanem ezennel a pert inrotuláltatom, s bárkinek is ítélete alá bocsátom. Kolozsvárt, augusztus 23-án 1865.

Boér Ferencz,
Kolozs megye administratora.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, aug. 19. A francia lapok által közlött azon hír, mintha Belcredi gróf az utolsó lengyel felkelésben résztvevő galicziai megkegyelmeztetési politikai okokból nem eszközölhetőnek nyilvánította volna, hivatalosan demontrozotatik. A mi Austriának Frigyes augusztenburgi herceg irányában állását illeti — írják Bécsből a „N. Frankf. Ztg.”-nak — arról biztosítanak, miképp Austria szermei előtt az augusztenburgi herceg, a heczersegek kormányára a leglegitimáltabb fejedelem, Austria Keresztély herceg lemondását ő reá nézve nem ismeri el azért kötelezőnek, mert a lemondáskor már nagykoru volt, és azt érvényesíti, miképp a herceg a londoni jegyzőkönyvet nem ismerte el világosan. Az odenburgi herceg örökösödési jogát ellenben semmisnek tartja Austria; a varsói jegyzőkönyv, és az Oroszország részéről engedményokmány hiánya miatt.

A „Presse” s „Ost. Post” arról értesítik, miképp a gasteini egyezmény a condominium megosztott gyakorlásán alapul, úgy hogy Holstein a porosz, Schleswig pedig az austriai hatalom-körnek lesz átszolgáltatva. A mindkét hercegségbeni főparancsnokság, valamint a legfőbb polgári hatóság is meg fognak szüntetni.

Franciaország. Cherbourg, aug. 13. Az eddig ide érkezett idegenek száma már sokkal nagyobb mint 1857-ben, az angol királyné látogatása alkalmával, noha Párisból a legnagyobb kérvonatok csak holnap és holnapután indulnak el. Az ünneplési program következő: Első nap, hétfő aug. 14. Az angol hajóhad s a különböző angol klubok yachtjainak megérkezése. 8 órakor fáklyamenettel egybekapcsolt takarodó. Második nap, aug. 15. napfelkeltével a szárazföldi telepek 21 lövést tesznek. 8 órakor újabb tüzéls a tengeri ágyútelepek s hadihajók részéről; délben katonai mise a Szent-Háromság-egyházban. A szertartás után nagy szemle a szárazföldi s tengeri haderő felett. Két díjmentes előadás a színházban 3 órakor nyilvános játékok a Vivette-téren. Naplementekor újabb ágyuzás. A nyilvános épületek s kikötő-rév kivilágítása. A lakosság felszólítatik, hogy házaik felékitse s kivilágítsa. Tízjárték a kikötőben. Harmadik nap 2 óra. Hajóverseny valamennyi nemzetiségű hajó közt. A nyilvános épületek s kikötő-rév kivilágítatnak. Negyedik nap: Két órakor a császári tengerészet közreműködése mellett tengeri ünneplés a kereskedelmi kikötőben. A városbáz és díszter kivilágítása. Nagy táncvizigalom a városházánál, melyet a város, hadsereg s tengerészet adnak ő felzése az angol királyné tisztikarának tiszteletére. Augustus 18-án. A hajóhadak elindulása. Holnap Cherbourg azonfelül még más ünneplési színelhelye is leend, a hadügyminister t. i. leteendi a tengeri kórház alapkövet. Hallomás szerint Brestben nemzetközi táncvizigalom fog a tengeren megtartatni azaz: a „Ville de Lyon” sorhajón, mely óriási tánczteremmé alakítottatik át. Augustus 14-én a pánczélos-hajóraj intézkedéseket tesz az angol hajóraj elfogadására. 4 óra felé számtalan yachtok s gőznaszádok indulnak az angolok elé, az erős szél daczára. Az angol hajóraj már sorban fel van állítva. 5 óra után 1 negyeddél az „Enchantress” gőz-yacht — főárbocán az admirális lófogójával — bemegy a kikötőbe; az azt követő „Osborne” gőz-yacht annak jobbján foglal helyet ugyanazon sorban. Ezen perczen az „Edgard” admirál-hajó még a sorompón kívül lévén, a francia lófogót tüzi fel, s a tengerészeti ministert 19 ágyulövessel üdvözli, miket a „Magenta” tüstént viszozon. Ezen két hajó lassan halad el a pánczélos-hajóraj előtt. Az admirális lordjai a francia hajók legénysége által zajos kiáltásokkal üdvözöltetnek. Az említett két yacht után jön az „Edgard” gőzös, mely Dacres ellen-admirál lófogóját hordja. A „Magenta” — az angol lófogót tüzvé fel — 19 ágyu üdvölvést tesz, miket a „Edgard” lövésenkint viszozon. Az „Enchantress”-en vannak: Somerset hg, az admirális első lordja; Grey s Childers, az admirális tagjai; az „Osborne”-on pedig: Clarence-Paget lord admirál, Franshawe s Robinson ellen-admirálok. Erre jönnek: a „Royal Sovereign”, „Achilles”, „Black-Prince”, „Defence”, „Hector”, „Prince-Consort”, s „Research” pánczélos-hajók. A pánczélos-hajók elvonulása szinte egy óráig tartott. Az angol hajóraj 5 óra után egy negyeddél lépett be a kikötőbe, s csak 6 1/2 órakor vetett egészen horgonyt. Minden jól ment végbe.

Olaszország. Rómából érkező hivatalos jelentések szerint ő Szentsege meglátogatta II. Ferencz királyt s nejét Albanóban, és először jelen-

tette ki előttük, hogy trónjuk visszanyerésére nem levén többé semmi remény, megadással fogadják a felsőbb bíró határozatát. A király a nápolyi lakosság kedvező hangulatára hivatkozott, mely nézetet azonban ő Szentsege tévesnek nyilvánított.

Arcicolar ur, Spanyolország képviselője II. Ferencz nápolyi királynál letette hivatalát. II. Ferencz ezen tul a spanyol kormány által egyszerű bourown hercezként tekintetik. E csapás igen érdekenyen sujtotta az ifjú királyt és Mária Sophia királynét. Mondják, hogy II. Ferencz ily szókra fakadt: „Szegény Izabella királynő! Adja Isten, hogy őt, ne mint száműzöttet lássuk jönni Rómába!”

Lengyelország. A lengyel határról augst. 8-ról írják, hogy a királyság reorganisatioja még ez évben fog eszközöltetni. Lengyelország e szerint 11 kormányzóságra s 80 kerületre osztatnék fel. A közigazgatási hivatalok hierarchicus rangfokozata csekély külöbséggel a régi marad. A Varsóban székelő országos kormány alatt, melynek elnöke a helytartó, állanak a kormányzóságok főhivatalai, ezek alatt a tartományi tanácsok, s ez utóbbiak alatt a woythivatalok. A kerületi biztosok előbb szándékolt felállításától eltértek. Ezek helyett minden kerületben, egy-egy tartományi tanács végrehajtó organuma egy tiszt alatt hat vagy nyolcz rendőrből álló parancsnokság állítatik. A községek orosz módra szerveztetnek, úgy hogy a paraszt földbirtok tulajdonképeni birtokosa maga a község, mely öröködi köteles annak épsége felett. A földbirtokosok tagjai a községek. A plebaniák fekvő birtoka lefoglaltatik, s a lelkészek készpénzzel fizettetnek.

Dunafejedelemségek. A „P. Ll.” bécsi levelezője azon helyzetben van, hogy a bukaresti mozgalom részleteit közelebbi adatok szerint megírhatja, és pedig a cs. osztrák főconsul Eder báró hivatalos jelentése szerint. Minden arra mutat, hogy a dohánymonopolium nem volt a zendülés igazi oka, hanem csak ürügyül használtatott fel, s az egészet elégedetlen bojárok messzeágazó összeesküvése előzte meg. Elegedően kivehetni azt is, hogy Porosz- és Oroszország keze titkon működik a dolokban.

Annyi bizonyos, hogy a forradalom messze-ágazó tervre van alapítva, hogy ezzel az egy kísérlettel alig lesz elfojtva, s hogy valószínűleg nemokára Boszniában, Bulgáriában és Szerbiában is viszhangozni fog az.

Svédország. Itt az orosz hajóhadnak Konstantin nagyherceggel s fávali jelenléte képezi a nap eseményét. Alexis nagyherceg, betegsége miatt kénytelen volt a látogatással föltagadni. A király hétfőn akarta a hajóhadat meglátogatni. E közben az „Aftenbladet” különös tapintatlansággal éppen azon időt, midőn az orosz nagygek Svédország vendégei, használta föl arra, hogy az ottani lengyel menskülete számára segélyzésre hívja föl a közönséget. Ellenben a szabadelvű „Gothenburger Handels-Ztg.” üril az orosz látogatás fölött, s azt állítja, hogy Orosz- és Svédországnak jó barátoknak kell lenniök. A bajóhadból két pánczéloshajó az alandi szíslákon megfeneklett; azonban a hajó népe megmentetett.

É.-Amerika. New-Yorkból f. hó 8-ról kelt tudósítások szerint, a kormány a Texasban levő csapatoknak a legszigorubb semlegesség fúntartását parancsolja, a mexicói vizsályokra vonatkozólag.

Újabb Salzburg, aug. 19. Itt ugy látszik formaszéri diplomatiái értekezletek tartatnak. Az osztrák császár és porosz király ő Felsőjeiken kívül jelen vannak I. Lajos bajor király, az oldenburgi nagyherceg; a diplomatiái képviselik Mensdorff és Bloome, Bismark és Gröben grófok, Werther báró, a francia császár ismert ügynöke Balifre marquis, egy angol diplomata is van jelen, sőt az oldenburgi meghatalmazott sem hiányzott. A két német nagyhatalom közti egység ugyan aláíratott, de általános hír, hogy ez még nem végmegoldás. Azon indítvány, hogy Austria Schleswiget, Poroszország Holsteint tartsa megszállva, nem fogadtatott el. A meghatalmazottak az uralkodók elutasása után is folytatandják az alkudozó-sokat. A francia és angol diplomatai nagy tevékenységet fejtenek ki, s a végleges egyet-étre nézve nagy nehézségek látszanak felmerülni.

— Hamburg, aug. 19. Stockholmi hírek szerint Konstantin nbgnek sikerült volna egy európai összeütközés esetére Svédország semlegességét megnyerni; a nagyherceg missioját a nyugati hatalmak ellen irányoztatnak tekintik.

— Madrid, aug. 19. Az anyakirályné oda törekszik hatni Prim és Esparteronál, hogy a progressisták csakis úton igyekezzenek kormányra jutni.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Augustus 23-kán: 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 73.70. — 5% Metalliques 100 frt 69. — Bank-részvény 780. — Hitelintézeti részvény 200 forint 176. — London 10 ft st. 100 frt 23 1/4 kr 109.30. — Ezüst 107. — Cs. kir. arany 5.16. — 1860. kölcsön 89.45.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

BÉCSI BÖRZE augustus 21-kén 1865.

Table with columns: Államadosság, Adott ár, Tartott ár, Elsőbbségi kötvények, Részvények, Záloglevelek, Sorsjegyek, Váltók (devisek) három hónapra, Pénznekem.

Á t n é z é s e

a kolozsvári levél- és szekérposta indulásának s érkezésének. Indul a levélposta: Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órakor. Erkezik a levélposta: Magyarhon- és külföldről, névszócint: Bécsből, Pestről, Kassáról, Szegedről, Temesvárról, Aradról, N.-Váradról naponként 2-3 óra tájban.

A Biasini gyorskocsi indul:

Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton déli 11 órakor. Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat érkezte után. Szállítási díj 8 ft 40 kr. Kolozsvárról Brassóba kedden és pénteken reggel 4 órakor.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

607. 1865. (246) (2-3)

Árlejtsési hirdetmény.

A felsőleges királyi főkörmányszék idei augusztus 10-ről 22,018 szám alatt kelt határozata következtében az erdélyi országos tébolyda-irodájában N. Szebenben 50 heteg szükségletei fedezésére megkivántató s alább megnevezett cikkek biztosítása czéljából 1865-ki szeptember 9-kén délelőtti 10 órakor nyilvános árlejtsési fog tartatni.

A megkivántató cikkek következők:

- 1.) Mindenféle házi eszközök, u. m. kalányok, kések, villák, koptantók s. a. t.
2.) Kefekötői munkák.
3.) Gyapjuszövet (flanell) és posztó.
4.) Üveg-áruk és cserép-edények.
5.) Saruzási és cipészeti kellékek.
6.) Vászón és vászón nemtek (Zwilch)
7.) Butorzat lágy fából.

Az árlejtsési iránti feltételeket a szokott hivatali órákban minden nap megtekinthetni.

Minden árlejtső köteles, még a szóbeli árlejtsésnek elkezdése előtt bánat-pénzül akár kész pénzben, akár pedig állam kötelezvényekben a napi árfolyam szerint egy száztól tízed részt a vállalkozó által beszerzendő cikkeknek beszállás képest letenni, ezen bánatpénz fog egyszersmind a vállalkozó ajánlata elfogadása után biztosítéknak tekintetni.

Szabályszerűleg szerkesztett, bélyeggel ellátott, a megkivántató bánatpénzt, valamint az ajánlott cikkek árának betűkkel és számokkal kitételét, és elvégre azon nyilatkozatot is tartalmazó irásbeli ajánlatok, hogy az árlejtsésbe beocsátkozó előtt minden vállalkozási feltételek világosan ismeretesek és hogy ő azon feltételeknek magát feltétlenül alája veti, az irásbeli ajánlatokban már kívülről is a cikkek, melyekre ajánlatot tesz, általa megnevezve lévén, a szóbeli árlejtsésnek elkezdéséig, t. i. szeptember 9-kén d. e. 10 óráig ide benyújtandók, minden későbbben beérkező ajánlat figyelembe nem vétethető.

Az erdélyi orsz. tébolyda igazgatósága. Nagy-Szeben augusztus 15-kén 1865.

NEM HIVATALOS.

(251) (1-3)

Andrascholski János és Ephraim harangöntők és kütésinálók felvállalják:

mindennemű harangok és csengettyűk öntését, azoknak legújabb modorú felszerelését, mindennemű tűzfecskendők, fa- és vascsovű kúta készítését, valamint minden szakjukba vágó igazításokat.

Bizton reménylik, hogy azon pontos szolgálat, jutányos árak és kitünő munka által, melyekkel eddigéig általános elismerést és hazánkban szakjukat illetőleg első helyet vívtak ki, a t. ez. közönség teljes meglegedését ezutánra is megnyerendik s megszerzett jó híreket fenntartandják.

Lakásuk: Kolozsvárt külmagyartuza 15 szám alatt.

(18) 24/8 1865. (15-24)

MOLL SEIDLITZ-PORA. Valódi MOLL SEIDLITZ-PORA mely a párisi múkiállításon arany-éremet nyert.

Középpontí raktára a „Gólyához“ címzett gyógyszerért Bécsben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miatán tapasztaltam, hogy az ugynevezett Seidlitz-por használati utmutatásokkal áruvalaték, melyek szóról szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját név-aláírásomat is viselik, s ily módon azok külsőjokról ítélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenbe óvással mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, miszerint az ilyenű szerekek megkülönböztetése végett, minden általam készített skatulya Seidlitz-por saját óvó bélyeggel van ellátva, s minden egyes por-adagot magába foglaló fehér papírosan ezen esmertetőjeggy „Moll Seidlitz-pora“ (Moll's Seidlitz-Pulver) viszonyon látható.

Ára egy bépecsélt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddigéig ismert házi gyógyszerek közt bizonyára a legelső helyre méltatandók. A császári nagy birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezernyi hálaírat részletes biz. nyitványul szolgál, hogy azok rögzött dűngulás, emészetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegység, idegbaj, szivdobogás, ideges főfájás, vértörölés, köztüvésnyerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hányási inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtattak, s a legártalmasabb győgyeredményt vívtak ki. Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógyimódot hasztalan használták, ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandón vissza nyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézművesek, művészek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvék, a kiknél azelőtt a leghiresőbb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvárt: RITTER Tr. özvegye gyógyszer. Továbbá Beszterczen: Szongot György. Brassóban: Jekelius F. Fogaras: J. B. Gschader. M.-Vásárhelyt: Bucher M. és Burdats A. N.-Bányán: Haracek. Nagy-Károlyban: Schöberl. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész. N.-Váradon: Jánky Antal. Segesvárt: Misselbacher. Szász-Régen: Wachner & Schinker. Szászsebesen: Binder F. gyógyszer. Szent-Ágoston: Knall K. gyógyszerész. Szerdahelyt: Schimert F. gyógyszerész. Zalathnán: Mégay G. A. gyógyszer. Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi czégeknek létezik még ezeken kívül a norvégiai „Bergen“ városból való valódi DORSCH-MÁJHALZSIROLAJ raktárais.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr. egy kisebbnek 1 ft. o. é. Az üvegek el vannak látva védmárkával és kimerítő használati utasítással. Ez az egyetlen faj, mely mindenütt elvett egytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsír faj a dorschhalaknak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegyteni kezelés alá nem vonatott, hanem a bepecsélt üvegekben lévő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. E valódi Dorsch-májhalzsírolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesebb gyógyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, köztüvény és csúz, idült törkötés, szemgyulladás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A. gyógyszerész Bécsben, „zum Storch“, Tuchlauben.

Hirdetmény.

(247) (2-3)

Kövér László ur a kolozsvári fölgynökségről lemondván, helyébe képviselőnkül eddigi központi fölgylőnkét Végh Bertalan urat kineveztük, ki is mint ezen kerület fölgynöke az ügyek vezetésével van megbízva.

Pest, 1865-nek július 28-kán.

Az első magyar általános biztosító társaság Igazgatósága.

Bivatközással a fennebbi hirdetményre, van szerenesém a t. ez. közönséget értesíteni, hogy a kolozsvári fölgynökség vezetését a mai napon átvettem.

Midőn társaságunkat a t. ez. közönség további szives pártfogásába ajánlom, arra kérem, minden azt illető ügyben engem becses bizalmával megtisztelni, ki is legnagyobb készséggel fogok a keű felvilágosítással szolgálni.

A fölgynökségi iroda, belső-szénutczában levő 159 számú özv. Krémer-né asszonyház háza első emeletében.

Tisztelettel: VÉGH BERTALAN, fölgynök.

Kolozsvárt, 1865, augusztus 12.

stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt,

Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szeutgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejtárvárt kapható:

VIDA KÁROLY.

A növekedő új világhatalom.

Szózat a földbirtok érdekében. Ára 80 kr.

Az Általános POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV

mint ez jelenleg Erdélyben érvényes; minden a legújabb időig megjelent és még hatályban levő utólagos rendeletekkel, felvilágosító és utasító jegyzetekkel ellátva.

Irta Hilbi HALLER KÁROLY,

a kolozsvári kir. jogakademián az által. polg. törvénykönyv, váltó- és kereskedelmijog, csödréndtartás és az általános bányatörv. h. tanára; az igazságügyi elmél. államvizsgálati bizottságnak tagja.

Ára 7 ft 20 kr. oszt. értékben.

Emléklapok Kolozsvár előkorából.

Vass József kegyesrendi közoktató, a magyar tud. akademia és erdélyi Múzeum-egylet levelező tagjától.

Borítékba fűzve 40 kr.

Az erdélyi múzeumegylet évkönyvei.

I-ső kötet: (1860-61. 4-rét 26. 158 l.) 1 ft 70 kr.

II-dik kötet: 3 rajztáblával. (1862-63. 4-rét 147 l.) 1 ft 60 kr.

III-dik kötetének I-ső füzeté, 16 tábla könyomatu rajzzal.

Ára 2 ft 50 kr.

Medgyes Lajos. Egyházi imakönyv.

Eredeti imák köteve 2 ft 64 kr.

Eredeti egyházi beszédek.

1-ső füzet 1 ft 42 kr.

2-dik füzet: 1 ft 42 kr.

Uj folyam 1-ső füzet: vagy az összes beszédek

3-dik füzeté. 1 ft 60 kr.

4-dik füzeté. 1 ft 60 kr.

Eredeti halotti imák, előfordulni szokott alkalmak és esetekre. 1 ft 6 kr.

Erdélyország Statistikája.

Irta Kövör László. Első kötet.

Ára 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés

vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köre metszett képvel 16 táblán. Ára füze 1 ft.

(249) (1-3)

Eladó zongora.

A külső-monostor-utczában a 65-dik sz. háznál egy ZONGORA eladó.

(250) (1-2)

Eladó hajókotelek.

Csombordon a báró Kemény István úr udvarában két igen derék Aradon készült hajó-kötél vagon letéve, az egyiknek hossza 85, a másiknak 75 öl, illő áron megvásárolhatók, az árrára nézve értekezni lehet helyt báró Kemény István ural, vagy Ugrán Dobolyi Lajos ural személyesen, vagy bérmentes levél útján, ki is a kötelek jósága és tartóssága iránt felelősséget vállal.

(245) (2-3)

Bérlet hirdetmény.

Báró Radák Istvánné ő nagyságának M.-Szegyelben Maros-Ludastól egy óra jársnyira levő birtoka, az 1866-dik év Szent-György napján kezdve hat évre haszonbérbe kiadó. A birtok áll több mint 37 hold jó lakó és gazdasági épületekkel ellátott belsőből, 11 hold jó mívelés alatt levő szőlőből, és 1275 hold tagosított birtokból. Értekezhetni Nagyenyeden Zeyk Károlyl, vagy Kolozsvárt ügyvéd Pataki Józseffel.

(240) 24/8 (3-6)

Agenten-Gesuch

für einen Geschäftszweig, welcher an jedem Platze mit Vortheil betrieben werden kann und nur Thätigkeit und ausgebreitete Bekanntheit erfordert, werden solide Leute als Agenten gesucht.

Francierte Offerte unter der Chiffre: „D.“

101“ nimmt das Bankhaus von

Laz. Sams. Cohn in Hamburg entgegen.

(239) (7-*)

FOGFÁJOSOK

s kiknek fogra szükségük van tájékozásul!!

ZINZ C.

fogorvos és fogművész

a bécsi egyetemről,

átutazása alkalmával néhány napig foglitten mulatni, mi alatt kész szolgáltatást mind azoknak szivesen följánlja, kik azt netalán igénybe kívánák venni.

Lakása: Biasini vendéglő.